

HOTĂRÂREA CURȚII

DIN 19 IUNIE 1980¹

Vittorio Testa, Salvino Maggio și Carmine Vitale

împotriva

Bundesanstalt für Arbeit

(Cereri pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare formulată de Bayerisches Landessozialgericht, Bundessozialgericht și Hessisches Landessozialgericht)

„Securitate socială, prestații de șomaj”

Cauzele conexate 41, 121 și 796/79

În cauzele conexate 41, 121 și 796/79,

având ca obiect cererile adresate Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de către Bayerisches Landessozialgericht (Cauza 41/79), de către Bundessozialgericht (Cauza 121/79) și de către Hessisches Landessozialgericht (Cauza 796/79), pentru pronunțarea, în litigiile pendinte în fața acestor instanțe, între

VITTORIO TESTA, din Salerno, Italia (Cauza 41/79),

SALVINO MAGGIO, din Karlsruhe (Cauza 121/79),

CARMINE VITALE, din Cava dei Tirreni (Cauza 796/79),

și

BUNDESANSTALT FÜR ARBEIT, din Nürnberg,

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolului 69 alineatul (2) din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați și cu familiile acestora care se deplasează în cadrul Comunității (JO L 149, 5.7.1971, p. 2),

CURTEA,

compusă din H. Kutscher, președinte, A. O’Keeffe și A. Touffait, președinți de cameră, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, Mackenzie Stuart, G. Bosco, T. Koopmans și O. Due, judecători,

avocat general: G. Reischl

grefier: A. Van Houtte

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

---

¹Limba de procedură: germana.

1 Prin ordonanțele din 15 februarie, 19 iunie și 30 august primite la grefa Curții la 12 martie, 31 iulie și, respectiv, 8 noiembrie 1979, Bayerisches Landessozialgericht (Cauza 41/79), Bundessozialgericht (Cauza 121/79) și Hessisches Landessozialgericht (Cauza 796/79) au adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, întrebări privind interpretarea și validitatea articolului 69 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați și cu familiile acestora care se deplasează în cadrul Comunității (JO L 149, p. 2).

2 Aceste întrebări au fost adresate în cadrul litigiilor dintre Bundesanstalt für Arbeit (Biroul Federal al Muncii) din Nürnberg și mai mulți lucrători în șomaj care, după ce s-au folosit de posibilitatea oferită de articolul 69 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71 pentru a pleca în Italia în vederea căutării unui loc de muncă, nu au revenit în Republica Federală Germania în termenul de trei luni prevăzut de dispoziția menționată. Deoarece se întemeiază pe articolul 69 alineatul (2) din regulamentul menționat anterior, care prevede că un lucrător își pierde în întregime dreptul la prestații în temeiul legislației statului competent, dacă nu revine acolo înainte de expirarea perioadei de trei luni menționate, Bundesanstalt für Arbeit a refuzat să continue să acorde prestațiile de șomaj lucrătorilor în cauză. De asemenea, a refuzat să aplice în favoarea acestora dispoziția de la articolul 69 alineatul (2) a doua teză din regulamentul menționat care permite serviciilor sau instituțiilor competente prelungirea, în cazuri excepționale, a termenului de trei luni la care este supusă păstrarea prestațiilor. Prin urmare, lucrătorii în cauză au sesizat instanțele germane în privința acțiunilor care vizează recunoașterea dreptului lor privind păstrarea prestațiilor de șomaj.

3 Întrebările adresate de instanțele naționale vizează, în esență, să se stabilească dacă articolul 69 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71 privează în întregime lucrătorul în șomaj care revine în statul competent după expirarea termenului de trei luni, prevăzut la articolul 69 alineatul (1) litera (c), de dreptul la prestațiile de șomaj din partea statului respectiv, chiar în cazul în care lucrătorul menționat își păstrează un drept rezidual la prestații în temeiul legislației statului menționat. În cazul unui răspuns afirmativ la această întrebare, îndoielile privind compatibilitatea articolului 69 alineatul (2) cu articolele 48 - 51 din tratat și exigențele protecției drepturilor fundamentale au fost exprimate în motivele ordonanței de trimitere și în observațiile depuse în fața Curții de către reclamantul în acțiunea principală în cauza 41/79 și de către Guvernul Republicii Italiene.

Cu privire la interpretarea articolului 69 alineatul (2)

4 Articolul 69 din Regulamentul nr. 1408/71 îi oferă lucrătorului în șomaj posibilitatea de a se sustrage pentru o perioadă determinată, în vederea căutării unui loc de muncă într-un alt stat membru, obligației, impuse de către diverse legislații naționale, de a se pune la dispoziția serviciilor de ocupare a forței de muncă din statul competent, fără a pierde dreptul la prestațiile de șomaj din partea statului competent.

5 Această dispoziție nu constituie o simplă măsură de coordonare a legislațiilor naționale privind securitatea socială. Aceasta instituie, în favoarea lucrătorilor care solicită beneficiul, un regim autonom, derogatoriu de la normele de drept intern, care trebuie interpretat în mod uniform în toate statele membre, indiferent de regimul prevăzut de legislația națională pentru păstrarea și pierderea dreptului la prestații.

6 În termenii alineatului (1), facilitatea acordată lucrătorului prin articolul 69 se limitează la o perioadă de trei luni, începând cu data la care acesta a încetat să fie la dispoziția serviciilor de ocupare a forței de muncă din statul competent.

7 Alineatul (2) al articolului 69 prevede că:

„Dacă persoana în cauză revine în statul competent înainte de expirarea perioadei în timpul căreia are dreptul la prestații în temeiul dispozițiilor din alineatul (1) litera (c), aceasta continuă să aibă dreptul la prestații conform legislației acestui stat; ea pierde în întregime dreptul la prestații în temeiul legislației statului competent, dacă nu revine acolo înainte de expirarea acelei perioade. În situații excepționale, acest termen poate fi prelungit de către serviciile sau instituțiile competente.”

8 Rezultă din termenii expresi ai acestei dispoziții că păstrarea dreptului la prestații din partea statului competent dincolo de perioada de trei luni menționată este subordonată condiției ca lucrătorul să revină în statul respectiv înaintea expirării perioadei menționate și că acesta „pierde în întregime dreptul la prestații în temeiul legislației statului competent” în cazul unei reveniri tardive. Singura ipoteză în care lucrătorul își păstrează dreptul la prestații din partea statului competent, în cazul revenirii după expirarea perioadei de trei luni, este cea menționată la articolul 69 alineatul (2) a doua teză, care permite serviciilor sau instituțiilor competente, în anumite cazuri, să prelungească acest termen.

9 Contrar celor susținute de părțile reclamante în acțiunea principală, pierderea dreptului la prestații, menționată la articolul 69 alineatul (2), nu este limitată la termenul cuprins între expirarea termenului și momentul în care lucrătorul se pune la dispoziția serviciilor de ocupare a forței de muncă din statul competent. În cazul în care aceasta era sfera de aplicare a articolului 69 alineatul (2), această dispoziție nu impunea revenirea lucrătorului în termenul de trei luni menționat și nu se referea la pierderea „în întregime a dreptului” în cazul unei reveniri tardive.

10 De asemenea, nu poate fi acceptat argumentul că teza conform căreia expresia „în temeiul legislației statului competent”, care figurează la articolul 69 alineatul (2), trebuie înțeleasă ca făcând trimitere la legislația națională pentru stabilirea condițiilor în care intervine pierderea dreptului la prestații. Această expresie, care urmează cuvintelor „pierde în întregime dreptul la prestații”, are drept unic scop precizarea faptului că lucrătorul pierde, în cazul unei reveniri tardive, în întregime dreptul la prestații din partea statului, indiferent, de altfel, de drepturile la prestații pe care acesta le poate invoca împotriva altor state membre.

11 Este necesar, prin urmare, să se răspundă întrebărilor adresate că lucrătorul care revine în statul competent după expirarea termenului de trei luni menționat la articolul 69 alineatul (1) litera (c), nu mai poate, în temeiul articolului 69 alineatul (2) prima teză, invoca dreptul la prestații împotriva statului competent decât în cazul în care termenul menționat se prelungește în temeiul articolului 69 alineatul (2) a doua teză.

Cu privire la compatibilitatea articolului 69 alineatul (2) cu articolele 48 - 51 din tratat

12 S-a afirmat că, în cazul în care trebuie interpretat în sensul indicat mai sus, articolul 69 alineatul (2) nu este valid, prin faptul că ar fi incompatibil cu dispozițiile din tratat referitoare la libera circulație a lucrătorilor și, în special, cu articolul 51, care impune Consiliului să adopte, în domeniul securității sociale, măsurile necesare pentru stabilirea liberei circulații a lucrătorilor.

13 Astfel cum a observat deja Curtea în Hotărârea din 20 martie 1979, Cauza 139/78, Coccioni/Bundesanstalt für Arbeit, Recueil 1979, p. 991, articolul 69 din Regulamentul nr. 1408/71, prin acordarea dreptului de deplasare într-un alt stat membru pentru lucrători în vederea căutării unui loc de muncă, îi conferă celui care dorește să beneficieze de această dispoziție un avantaj față de cel care rămâne în statul competent, în măsura în care, în temeiul articolului 69, acesta este scutit, o perioadă de trei luni, de obligația de a se pune la dispoziția serviciilor de ocupare a forței de muncă din statul competent și de a se supune controlului

organizat în acel stat, și aceasta chiar dacă este necesar să se înscrie la serviciile de ocupare a forței de muncă din statul în care se deplasează.

14 Dreptul de beneficia în continuare de prestațiile de șomaj, conferit de articolul 69, contribuie, deci, la asigurarea liberei circulații a lucrătorilor, în conformitate cu articolul 51 din tratat. Faptul că acest avantaj este limitat în timp și subordonat respectării anumitor condiții nu este de natură să creeze o contradicție între articolul 69 alineatul (2) și articolul 51. Această ultimă dispoziție nu interzice legislatorului comunitar să supună unor condiții acordarea facilităților în vederea asigurării liberei circulații a lucrătorilor și nici stabilească limite în acest sens.

15 Articolul 69 alineatul (2), ca element al unui sistem de norme speciale care le conferă lucrătorilor drepturi pe care nu le-ar putea deține în alt mod, nu poate fi asimilat dispozițiilor considerate fără validitate de către Curte în Hotărârile din 21 octombrie 1975, Cauza 24/75, Petroni, Recueil 1975, p. 1149 și din 13 octombrie 1977, Cauza 112/76, Manzoni, Recueil 1977, p. 1647, în măsura în care acestea aveau ca efect pierderea de către lucrători a avantajelor de securitate socială care le erau garantate, în orice circumstanță, de legislația unui singur stat membru.

16 Prin urmare, articolul 69 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71 nu este incompatibil cu normele referitoare la libera circulație a lucrătorilor în Comunitate.

Cu privire la compatibilitatea articolului 69 alineatul (2) cu drepturile fundamentale garantate în ordinea juridică comunitară

17 În ordonanțele de trimitere, Bundessozialgericht și Hessisches Landessozialgericht arată că, în cazul în care articolul 69 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71 se interpretează în sensul că privează în întregime lucrătorii care revin tardiv în statul competent de dreptul la prestațiile de șomaj din partea statului respectiv, această dispoziție poate fi considerată ca fiind incompatibilă cu articolul 14 din legea fundamentală germană în ceea ce privește protecția dreptului de proprietate.

18 Astfel cum a subliniat Curtea în mai multe rânduri, întrebarea referitoare la o eventuală atingere adusă drepturilor fundamentale printr-un act instituțional al Comunităților nu poate fi analizată altfel decât în cadrul legislației comunitare, drepturile fundamentale făcând parte integrantă din principiile generale de drept cărora aceasta le asigură respectarea. Printre drepturile fundamentale ale căror protecție este astfel garantată în ordinea juridică comunitară, conform concepțiilor constituționale comune statelor membre și având în vedere instrumentele internaționale care privesc protecția drepturilor omului la care statele membre au cooperat sau au aderat, se numără dreptul de proprietate, astfel cum a fost recunoscut de către Curte, în special în Hotărârea din 13 decembrie 1979, Cauza 44/79, Hauer.

19 Pentru a stabili dacă articolul 69 alineatul (2) poate aduce atingere drepturilor fundamentale garantate în ordinea comunitară, este necesar, mai întâi, să se ia în considerare faptul că regimul instituit prin articolul 69 este un regim facultativ, care se aplică numai în măsura în care lucrătorul a solicitat acest lucru, renunțând astfel să se prevaleze de regimul general aplicabil lucrătorilor din statul în care a intrat în șomaj. Consecințele prevăzute la articolul 69 în cazul unei reveniri tardive sunt aduse la cunoștința lucrătorului, în special prin intermediul unui formular explicativ E 303/5, redactat în limba sa, care îi este pus la dispoziție de serviciile de ocupare a forței de muncă competente și, prin urmare, acesta se supune regimului instituit de articolul 69 în deplină libertate și cunoștință de cauză.

20 Sancțiunea prevăzută la articolul 69 alineatul (2), în cazul unei reveniri tardive, trebuie, de

A. Van Houtte

H. Kutscher